

og deres Familie hver eneste Stund, de leve; det er saa sikkert, som noget i Verden kan være det. Og saa spørger jeg: Kan man være bekendt, at det skal være Tilfældet i de Hjem, der dog ere smaa Kulturcentre, som gennemgaaende have en god Mand og give de bedste Eksempler for vort Folk, som direkte og indirekte ere til uberegnelig Gavn blandt de bærende Kræfter i vort Samfundsliv. — Jeg spørger ikke, om det er klogt at stille sig saaledes, det spiller altid en underordnet Rolle — hvad er klogt, og hvad er ikke klogt — og det kommer desuden an paa, hvilket Stade man indtager, hvilket Maal man har og paa hvilken Maade man ved sine Mafinationer kan faa fordelt Skylden paa andre. Hvis det f. Eks. er Meningen, at man vil have Lærerstanden gjort til Socialdemokrater, saa er det vist meget klogt. Men jeg spørger: Er det retfærdigt, at man behandler den Stand, som er den nødvendige af alle Stænder i det menneskelige Samfund, saaledes som Medlemmerne af den blive behandlere i dette Øjeblik. Man har i det andet Ting svaret Nej, jeg er glad ved at kunne sige, at man i dette Ting har svaret et endnu mere ubetinget Nej ved at fastholde det, som Regeringen har forlangt som Lønningforbedring til Lærerne.

Derimod giver jeg det ærede Medlem Ret i, at det er meget beklageligt, at dette Lovforslag er kommet saa sent, og det kræver den højeste Grad af Resignation for dette Ting at gaa det igennem i en saadan Fart, det forstaar jeg saa overmaade vel. Man kan ikke, derimod anføre, hvad jeg har hørt anføre i disse Dage, at vi beholde ogsaa mange Lovforslag til sidste Øjeblik. Vi mene jo ikke i vore driftigste Drømme, at man vil lade dem gaa igennem, de blive blot sendte ned til det andet Ting, blive forelagte der det næste Aar, og de have saa hele Samlingen til at gøre dem færdige i, saa den Sammenligning passer altsaa ikke. Men det forekommer mig rigtignok, at naar Stillingen er som den er, er det for Smed at rette Bager, naar man for at sætte Folketinget i Rette, eller for at give det en Væktion, vil standse en Lov, som er i den Grad paatrængende nødvendig, og hvorom det efter alle Solemærker at dømmes meget let kan gælde, at saa vi den ikke i Aar, saa vi den ingen Sinde. Jeg kender i den Henseende, hvad der for mig staar som min Pligt, og derfor har jeg taget det bestemte Stade, at jeg vil gøre, hvad jeg kan, og saa faar Ansvar for komme til at hvile, hvor det er. — Men det andet Ting maa naturligvis vide, at efter det Tidspunkt, paa hvilket vi have faaet Loven, maa det frafalde de helt ny Ting,

hvis det vil have den. Det kan forlange af dette Ting, at vi skulle være lige saa ivrige for og bringe lige saa store Ofre for Oplysningen som Folketinget, men det kan ikke forlange, at vi skulle stifte Syn og Absanstuelse i Løbet af 8 Dage. Vi ere nu en Gang inde paa dette, at vi tro, at der er ikke blot en god Oplysning, men ogsaa en daarlig Oplysning. Man kan give Oplysning paa en saadan Maade, at den, der faar den, bliver en Samfundsvæbe for sig selv og andre. Og denne Maade at faa den daarlige Oplysning frem paa behøver aldeles ikke at ske gennem direkte ateistisk Propaganda eller paa den Maade, at man, som det vistnok til Dels er Tilfældet i Latinskolerne, for meget giver Encyklopædi og udbider Horisonten for meget, uden at give et sædeligt befæstet og religiøst Grundlag. Det kan meget godt ske paa anden Maade ad rent demokratisk Vej. Det er min Mening, at det kan ske paa den Maade, at man stiller disse Institutioner saaledes, at de ikke faa Lov til at virke efter deres Formaal og efter de Grundfætninger, hvorefter de skulle ledes, saa at man maa have Ansvar for først og fremmest for sin Gud og sin Samvittighed og ikke for den bølgende Folkvilje. I den Henseende forandrer Landstinget ikke sin Mening i Løbet af 8 Dage, det maa det andet Ting vide, og ville de have gjort Folkviljen, eller hvad man skal kalde det, til øverste Dommer over vor Skole ved denne Lov, saa faa vi naturligvis ingen Lov. Men jeg har mærket en saa bestemt og afgjort Interesse hos alle Partier baade i dette og det andet Ting for at faa noget ud af denne Lov, saa jeg tror fremdeles, at man ikke vil fastholde disse Krav paa stærkt demokratiske Forandringer i vort Skolevæsen, og derfor har jeg endnu ikke opgivet Haabet om at komme til Ende med denne overordentlig vigtige Lov. Jeg skal derfor paa det indstændigste fraraade dette Ting at lytte til de Lamentationer, som det ærede 1ste Medlem for 8de Kreds (Breinholt-Bandborg) fremkom med.

S. Jensen: Jeg skal først gøre en enkelt Bemærkning til det ærede Medlem for 8de Kreds (Breinholt-Bandborg), som først talte. Hovedsagen var, at han troede ikke, Befolkningen vilde være glad ved at faa forøgede Byrder paalagte til Skolevæsenet. Deri kan det ærede Medlem have Ret; jeg har endnu ikke oplevet, at Befolkningen har været glad ved at faa ny Byrder paalagte, men jeg har ikke truffet ret mange Love, eller været med til at lave ny Love uden at de have medført større Udgifter.